

מי ברוח הקדים נישא
ואת ארץ מצרים כיסה?

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
כ

כשאלו בבית את הפסח
עד מתי אסור לצאת מהפתח?

מדוע עוגות מצות צררו בשכמיהם
וגם צידה לא עשו להם?

מה שמו על המזוזות להראות
כדי שיהיה להם לאות?

מה היא המצוה הראשונה
אותה נצטוו על חודשי השנה?

מהי המצוה לספר לבנים
על יציאת מצרים כל השנים?

מהי התשובה אותה תענו לבנים
כשישאלו מה העבודה הזאת לכם?

מה קרה בארץ מצרים
כשנטה משה ידו לשמים?

כיצד קרויים התפילין
אשר בין העינים מניחין?

לאן רוח ים נשא את הארבה
כדי שלא יהנו ממנו הרבה?

מה עם ישראל מה' התבקש
איש מרעהו ואישה מרעותה לבקש?

החידון נערך על ידי ח, כהן לזיכוי הרבים

א' ב' על הפרשה פרשת בא

איזה לילה מיוחד
שמר ה' לעם אחד?

מה אוכלים שבעה ימים
ומצות ה' בה מקיימים?

מה מובטח שלא יהיה בכם
כשיראה ה' הדם בפתחכם?

באיזה כלי שמו את הדם
לפני שמרחו בפתח ביתם?

למי אסור לאכול
מהקרבן עד שימול?

מה צריך לפדות בשה,
ולערפו אם לא כן תעשה?

כיצד אכלו ישראל את הבשר
שאסור להשאיר ממנו נותר?

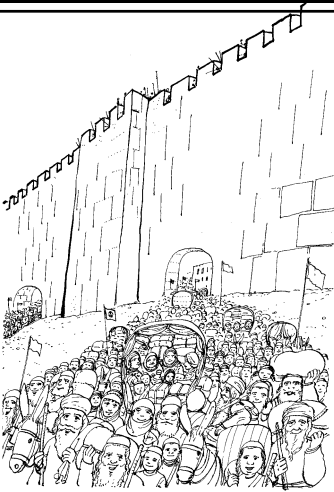
איזו רוח ביום ובלילה נשבה
את הארבה למצרים נשאה?

מה פרעה את משה הזהיר
אם יצאו כולם זקן וצעיר?

ממה היו צריכים קרבן לעשות
ולתמנות עליו במכסת נפשות?

מה צריך להקפיד בשה
מלבד שכן שנה יהיה?

ל
מ
נ
ס
ע
פ
צ
ק
ר
ש
ת

אנא!!! אמור פרק תהילים
עבור הר"ר
אהרן בן ברוריה שליט"א
לרפ"ש בתושח"י

א["עד מתי מאנת לענת מפני".

אילו היינו מביאים את פרעה למשפט בפני
בית הדין הבינלאומי לפשעי מלחמה בהאג
על מה היו מרשיעים אותו??? הוא היה
מאשם ברצח עם בהתעללות באסירים
פוליטיים, בשלילת חריות של אזרחים,
ובזריקת תינוקות רבים ליאור, - ובמה
'מואשם' פרעה? **אומר מרן הגראי"ל**
סטיינמן זצוק"ל בפסוק כתוב "עד מתי
מאנת לענות מפני", האשמה האמיתית
שגורמת לכל העולות והפשעים הנוראים
היא "**מאנת**"! - סרובו של פרעה להכניע
לבו בפני הקב"ה ולשמוע בקולו. (ומתוך האור)

ב[**מדוע במכת דם** מתו כל הדגים שביאור,
ואילו ב'**מבול** לא מתו כל הדגים? **ותירץ**
בתולדות יצחק כי כאשר השליכו את
התינוקות ליאור בגזירת פרעה אכלו אותם
הדגים, ומי ש'**אוכל' יהודי** - ענוש יענש, **וכך**
מבארים מדוע הצפרדעים והכלבים קיבלו
שכר, ואילו הכינים שגם עשו רצון קונם לא
קיבלו שכר כלל? מפני **שהנוגס בבשר רעהו**
לא יקבל שכר על זה אף אם עשה בזה רצון
ה'. באר הפרשה

ג[**חיזוק לשובבים: - מעשה באחד מתלמידי נובהדוק** שעלה לארץ הקודש לפני המלחמה, והנה באותם ימים הייתה העיר בני ברק מושבה
קטנה ומסביבה שטחים אדירים ריקים, אשר בעד כמה פרוטות היו מקבלים **בעלות** על שטחים ענקיים, ואכן, כל מי שקנה כן, מכרה לאחר עשרים
שלושים שנה תמורת הון רב והתעשר עד מאוד.

מיועדנו זה לא עסק בזה כלל, אמנם, כעבור שנים רבות ישב פעם עם צאצאיו, ועלתה שיחתם אודות פלוני שקנה בשעתו שטחים אדירים ולאחר
שנים הרבה מכרם והתעשר בעשירות מופלגת, וישאלו הבנים את אביהם, **נו**, והיכן היית, כיצד עברת את השנים האלו מבלי לקנות לעצמך
מאומה???...

ענה להם אביהם שאלה קשה שאלתם, שאלה שאין עליה תשובה, כי אכן אילו היה לי אז שכל, הייתי קונה שטחים עצומים בפרוטות אחדות אבל
אני חושב לעצמי, **ששאלה זו בדיק** ישאלו אותי לאחר מאה ועשרים בעלותי השמימיה - הרי היית בעולם הזה - עולם העשיה, היית יכול לקנות
לנצח נצחים קנינים אדירים, עם כל דבר קטן, כל פעולת טוב קטנה, כל אמירת אמן יהא שמייה רבה, כל שמירת עינים, הרי בזה היית קונה לעצמך
שטחים אדירים בגן עדן, היכן היית???... מה עשית... **מדוע לא נצלת את ההזדמנויות...**

ועל כן יאמרו המושלים, לאחד שהיה באולם חתונות ושכח שם חפץ כלשהו ובאישון לילה נזכר מאבדתו ומיהר להשים פניו לעבר האולם בו נערכה
החתונה אולי יש תקוה והחפץ במקומו מונח, כאשר הגיע למקום והנה חושך ואפילה מקדמים פניו, השולחנות עומדים נכלמים בצידי האולם, ואין
ברחבי האולם אלא שיירי מאכל ועצמות מושלכים על הארץ, עד שאפשר להאמין כי לפני שעות ספורות ממש האיר ההיכל באור יקרות והייתה
סעודה ערוכה בכלים נאים ומפוארים, וחשב לעצמו מה בצע בכל שמחת הנישואין כשסוף דבר נשאר מכל הרעש רק מקום חשוך ועצמות על
הארץ... **אחר כמה רגעים** שב ואמר, לא כי, **אם החתן קידש את הכלה** ואמר הרי את מקודשת לי הרי לנו רווח גדול מכל החתונה והיה שווה כל
הטירחה וההוצאות סביב הנישואין, אולם אם לא היה קידושין אזי שאלתו במקומה עומדת... הרי בסוף לא נשאר אלא עצמות וקליפין...

והנמשל הוא: לסוף כל אדם ההולך בדרך כל הארץ למקום מנוחתו מורידים אותו לבור חשוך וצלמוות, ולא נותר ממנו כי אם עצמות מושלכות,
ואם היו **קידושין** - שקידש את עצמו בכל מיני קדושות, אם כן יש תועלת מרובה בכל ירידתו לעולם הזה ושנות חייו עלי אדמות, ואם אין כאן
קידושין אזי באמת מה בצע בדמי ברדתי... וזהו שאמר (עירובין נד.) האי עלמא כבי הילולא דמיא, לרמוז על תכלית חיי האדם בזה העולם שאם
קידושין כאן הכל כאן, ואם לאו מה קנית... (באר הפרשה להגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א)

דורשי רשומות פירשו את הפסוק באופן הבא: הרי הקב"ה ימינו פשוטה לקבל שבים, אבל בקשה אחת יש לו, "פתחו לי פתח כחודו של מחט..."; עם ישראל בארץ מצרים היה משוקע עמוק במ"ט שערי טומאה "ואת ערום ועריה", וכיצד זה יפתחו פתח כחודו של מחט?... אמנם הקב"ה באהבתו הגדולה, באותו ליל שימורים שבו נגאלו ישראל, הוא "פסח על הפתח"... – דילג על הצורך לפתוח פתח כחודו של מחט, וגאל את ישראל. (גליון הישיבישעיר חומש להגר"ב נבנצאל שליט"א)

ה' "דָּבָר נָא בְּאָזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאַלּוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רֵעוּתָהּ כָּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב"

אומר רש"י: דבר נא. בבקשה ממך הזהירם על כך שלא יאמרו אותו צדיק אברהם, ועבדום וענו אותם קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם (ברכות ט).

והשאלה היא: מפני מה מבקש הקב"ה מישראל שיקחו את רכוש המצרים מן הסיבה "שלא יאמרו אותו צדיק", ולא משום "עצם ההבטחה"? **בספר דרש מרדכי לרב מרדכי דרוק מובא כי האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל** תרץ זאת במעשה שארע לו בשואה האיומה, היה זה באחד מימי העבודה המפרכים, כולם שכבו לישון על הדרגשים והרבי מצא את עצמו שוכב ליד יהודי מומר, והמומר לחש על אזנו: "אתה יודע, רבי גם לי יהיה עולם הבא", "לך?" – התפלא האדמו"ר – "איך יתכן? הלא אתה משומד!" השיב המומר: "כשהיטלר הביא אותי לכאן הוא בדק שלושה דורות אחורנית כדי למצוא אף את אלו שיש בהם שמץ יהדות קלוש בלבד, אם אני טוב בשביל היטלר כיהודי, וסובל אתכם ביחד כיהודי, הרי שטוב אני גם בשביל העולם הבא... לא יתכן שכאן אסבול בגלל היותי יהודי, ושם לא אזכה להיכנס לעולם הבא", **לשמע הדברים הגיב האדמו"ר בקורת רוח:** "ישר כחך, תרצת לי בכך קושיא גדולה שהייתה לי אודות הסיבה שאותה מונה הקב"ה להוצאתם של ישראל ברכוש גדול ממצרים, הנה כי כן הקב"ה לא חייב לתת מאומה לזרעו של אברהם, לפי שבשנות השעבוד הם נשתקעו במ"ט שערי טומאה ועבדו עבודה זרה כמו המצרים, - אלא כדי שלא יאמרו אותו צדיק: הלא הבטחת "כִּי גֵר יִהְיֶה יִרְעָךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעֶבְדִּים יִעֲבְדוּם וְעָנִי אֲתָם אֲרַבֶּעַ מֵאוֹת שָׁנָה... וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרֶכֶשׁ גָּדוֹל", ואם אין הם נחשבים לזרע – מפני מה קיימת בהם "וְעֶבְדִּים יִעֲבְדוּם"? מכאן שאם הם טובים עבור השעבוד הם טובים דיים גם כדי לקבל את שכר הרכוש הגדול!". (ומתוך האור)

[ו] "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים"

כתוב ברש"י: נתקשה משה על מולד הלבנה, באיזו שיעור תראה ותהיה ראויה לקדש, **והראה לו באצבע את הלבנה ברקיע**, ואמר לו **כזה ראה וקדש**. והיינו דאיתא בגמ' פסחים דפרשה זו בראש חודש נאמרה, ונתקשה משה מה שיעור גודל הלבנה כדי שיוכלו ב"יד לקדש החודש, דלכאורה מסתברא דצריך שתהא הלבנה גדולה ומלאה כדי לקדש אותה, על כן קשה כיצד יקדשו בראש חודש כשהיא קטנה עד מאוד, וכי זה שיעור הראוי להתקדש, **אמר לו הקב"ה, אכן, 'כזה ראה וקדש'** – אפילו כשהיא קטנה מאוד מאד כבר ראוי לומר אליה 'מקודש החודש'.

ושמעתי מצדיק אחד שחזוק גדול טמון בדברי חז"ל אלו, דהא ישראל נמשלו ללבנה, ופעמים הרבה חושב האדם לעצמו, בכדי שאוכל להתקדש עלי לקדש כל רמ"ח אברים ושס"ה גידים, ובלא זה לא נחשבת הקדושה לכולם, (וממילא אינו מתחדש אפילו במעט) אבל זהו טעות מוחלט, דאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, ויש לך לדעת **דכל תנועה קטנה של קדושה חשוב מאד** אצל הקב"ה, ואפילו אם התקדש עצמו רק באבר אחד וכדומה כפי יכלתו, כבר ראוי לומר עליו **'כזה ראה וקדש'** מקדש ישראל וראשי חדשים. (באר הפרשה להגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א)

שם הביא הבית אברהם זי"ע על הפסוק **"החודש הזה לכם"** שהיא המצוה הראשונה שה' ציוה אותם, ואמר להם מצווה זו עוד בהיותם בארץ מצרים להורות בזה שאיש יהודי הרוצה להתקרב להשי"ת לא ימתין עד שיצא מבין התאוות והטומאה שהוא משוקע בו, אלא בעוד היותו תחת **'מצרים'** משוקע במ"ט שערי טומאה ובגילולי עבודה זרה יתחיל כבר בעבודתו יתברך, ולכן התחדשות היא מצוה הראשונה שנצטוו בה ישראל, **כי היא היסוד לכל היסודות והעבודות**, לבל יתייאר אף אם מצבו קשה ושפל, כי לעולם יש בידו להתחדש כבריה חדשה.

ואולי לכן נמשלו בני ישראל ללבנה, דהרי הלבנה מתמעטת וחוזרת ומתחדשת מידי חודש בחודשו, וזאת אשר הראה הקב"ה למשה רבינו את הלבנה בהתחדשותה, ואמר לו **'כזה ראה וקדש'** כהתחדשות הלבנה מתוך מיעוטה וקטנותה, כך על בני ישראל להתחדש תמיד **אף מתוך מיעוט וקטנות**.

[ז] "הֲנִי עֹלֶיךָ פְּרָעָה מִלֶּךְ מִצְרַיִם הַתֵּנִים הַגְּדוֹל הַרְבֵּי בְּתוֹךְ יֶאֱרִי אֶשֶׁר אָמַר לִי יֶאֱרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתִנִּי" (יחזקאל כט, ג)

אומר רש"י: לי יאורי. איני צריך לעיונים כי יש לי יאורי מספיק כל צרכי: ואני עשיתני. בגבורתי ובחכמתי הגדלתי גדולתי וממשלתי

וכן איתא להדיא במדרש אותיות דר"ע (על פסוק זה) מלמד שכך אמר להם למשה ואהרן "אתם אומרים לי שהקב"ה מוריד טל ומטר, איני נזקק לו, כי כבר יש לי נילוס נהר" **והיינו שעומק העניין** שפרעה הרשע עשה עצמו לאלוה אין הכוונה (כפי שאנו מורגלים מהחידה) שהוא טען שהוא ברא את הנילוס ואת העולם - שהרי אין לך טיפשות גדולה מזו, אלא שאותו כופר אמר אני עצמי אלוה ואיני צריך להקב"ה, **ואכן מטומאה זו צריך כל אחד באשר הוא** – עד היום הזה ישועה גדולה... כל אחד **והיאור שלו**, יש המרגיש שיש לו יאור של פרנסה קבועה, אחר בטוח ב**יאור** של חכמתו וכישרונותיו וברור לו – שבגבורתי ובחכמתי הגדלתי גדולתי וממשלתי - כוחי ועוצם ידי עשה לי את החייל הזה... פלוני סומך על **היאור** של קשרים שיש לו עם עסקנים ומקורבים ונגידים ושועי עם, שהם יעמדו לימינו בשעת הדחק **וכל כיוצא בזה**... ועבודה קשה נדרשת מכל אחד להכות את היאור שלו, ולהשריש היטיב בליבו ובנפשו **אני צריך להקב"ה כי אין לי שום יאור**... (באר הפרשה להגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א)

[ח] "וְהָיָה הָדֵם לָכֶם לָאֵת עַל הַבָּתִּים"

באחד הויכוחים שהתנהלו בין הגויים לחכמים הם טענו שח"ו לא יהיה עוד בית המקדש, והראיה מזה שנאמר על הבית המקדש השני: בחגי פ"ב פסוק ט' "גְּדוֹל יְהוָה הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרָאשִׁוֹן", ואם הנביא חגי קרא לבית המקדש השני "אחרון" הם טענו שזה הוכחה שלא יהיה עוד בית המקדש. **השיבו חכמי היהודים** אמנם נכון שחגי הנביא כך אומר על בית המקדש השני שהוא אחרון, אבל אין זה אומר שלאחריו לא יהיה עוד בית, כי כוונתו הייתה לבית השני שהוא אחרון ביחס לבית הראשון, **והראיה** שכשהשי"ת שלח את משה רבינו לגאול את ישראל ממצרים נתן לו שלושה אותות שבאמצעותם יוכח כי ה' שלחו, השניים הראשונים היו המטה שנהפך לנחש והיד המצורעת כשלג, ועל השנים הללו אמר ה' למשה: "וְהָיָה אִם לֹא יִצְמִינִי לָךְ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקֹל הָאֵת הָרָאשִׁוֹן וְהָאֲחֵרוֹן, לְקֹל הָאֵת הַקָּלָה שֶׁלָּהֶם שֶׁהָאֵת שֶׁל הַיָּד הַמִּצְרָעֶת כְּשֶׁלָּה לְכַאוֹרָה הִיָּה הָאֲחֵרוֹן שֶׁאֵין אַחֲרָיו עוֹד אוֹתוֹת, אֲבָל לְמַרְבֵּה הַפֶּלֶא מִיֵּד אַח"כ נֹאמַר: "וְהָיָה אִם לֹא יִצְמִינִי גַם לְשִׁנֵּי הָאֵתוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקֹלָהּ וְלִקְוֶתָהּ מִיָּמִי הָיָר וְשִׁפְכָתָהּ הִיבִשָּׁה וְהָיָה הַמָּיִם אֶשֶׁר יִתְקַח מִן הַיָּאֵר וְהָיָה לְדָם בְּיָבֵשֶׁת" כלומר שאחרי האות האחרון היה אות נוסף הפיכת מי היאור לדם, וא"כ מוכח שהביטוי **"אחרון"** יכול להיאמר גם כשיש אחריו דבר נוסף, וא"כ הוא הדין ביחס לאחרון של בית המקדש, שיהיה עוד בית המקדש השלישי במהרה בימינו. **ומובא בתשובות הרשב"א** שהפסוק בפרשתנו רומז על כך: **"וְהָיָה הָדֵם לָכֶם לָאֵת עַל הַבָּתִּים"**, דהיינו שהאות של הפיכת מים מן היאור לדם הוא אות על הבתים, כלומר על בתי המקדש, שהאות הזה מלמד ומאשר שבית המקדש השני הוא לא אחרון, אלא יקום ויבנה אחריו עוד בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמן. (ומתוך האור)